

POSTANOWIENIE

Dnia 14 maja 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Oktawian Nawrot (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Paweł Księżak

SSN Mirosław Sadowski

w sprawie ze skargi E. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W.

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Krakowie w sprawie o sygn. III AUa 348/22,

przy udziale Skarbu Państwa - Prezesa Sądu Apelacyjnego w Krakowie

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 14 maja 2025 r.,

- 1. stwierdza, że w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Krakowie w sprawie o sygn. akt I AUa 348/22 nastąpiła przewlekłość postępowania;**
- 2. przyznaje skarżącemu E. spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Krakowie sumę pieniężną w kwocie 4000 (cztery tysiące) złotych za okres od 30 stycznia 2017 r. do 20 marca 2025 r.;**
- 3. oddala skargę w pozostałej części;**
- 4. zasądza od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Krakowie na rzecz E. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. kwotę 240 (dwieście czterdzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.**

Paweł Księżak Oktawian Nawrot Mirosław Sadowski

UZASADNIENIE

Skargą datowaną na 7 marca 2025 r. E. spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W., zastępowana przez profesjonalnego pełnomocnika, wniosła o: (1) stwierdzenie, że w postępowaniu toczącym się przed Sądem Apelacyjnym w Krakowie pod sygn. akt: III AUa 348/22 nastąpiła przewlekłość postępowania; (2) przyznanie od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Krakowie na rzecz skarżącej spółki kwoty 10 000 zł; oraz (3) zasądzenie od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Krakowie na rzecz skarżącej spółki kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego w wysokości dwukrotności stawki minimalnej.

W uzasadnieniu skarżąca podała, że 8 lutego 2022 r. wniosła apelację od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie z 30 listopada 2021 r. Sąd Apelacyjny dopiero w dniu 24 stycznia 2025 r. nadesłał do spółki odpowiedź organu rentowego na apelację wraz z zawiadomieniem o terminie rozprawy apelacyjnej wyznaczonym na 20 marca 2025 r. Jak wskazała skarżąca, pomimo upływu, aż 37 miesięcy Sąd Apelacyjny w Krakowie nie podjął czynności w sprawie. Jedyną czynnością podjętą przez Sąd II instancji, w całym w/w okresie, zdaniem skarżącej spółki, było wyznaczenie pierwszego terminu rozprawy dopiero na dzień 20 marca 2025 r. Powyższe okoliczności w ocenie spółki stanowią podstawę do stwierdzenia, że w sprawie doszło do naruszenia jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki.

Skarb Państwa – Prezes Sądu Apelacyjnego w Krakowie, w odpowiedzi na skargę z 24 marca 2025 r. zgłosił swój udział w postępowaniu oraz wniósł o oddalenie skargi, a w przypadku jej uznania o przyjęcie mniejszej kwoty odszkodowania.

Sąd Najwyższy zważył co następuje:

1. Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (tekst jedn. Dz.U. 2023, poz. 1725, dalej: „u.s.p.p.”) strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania).

Stosownie do art. 2 ust. 2 u.s.p.p., dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez Sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie albo czynności podjętych przez prokuratora prowadzącego lub nadzorującego postępowanie przygotowawcze w celu zakończenia postępowania przygotowawczego lub czynności podjętych przez sąd lub komornika sądowego w celu przeprowadzenia i zakończenia sprawy egzekucyjnej albo innej sprawy dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego. Dokonując tej oceny, uwzględnia się łączny dotychczasowy czas postępowania od jego wszczęcia do chwili rozpoznania skargi, niezależnie od tego, na jakim etapie skarga została wniesiona, a także charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej złożoności, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania.

2. Utrwalone orzecznictwo Sądu Najwyższego wskazuje, że o przewlekłości postępowania apelacyjnego można zasadniczo mówić w przypadku bezczynności sądu drugiej instancji polegającej na niewyznaczeniu rozprawy apelacyjnej w ciągu 12 miesięcy od daty wpłynięcia apelacji (postanowienia Sądu Najwyższego: z 12 maja 2005 r., III SPP 96/05, OSNP 2005, nr 23, poz. 384; z 16 marca 2006 r., III SPP 10/06, OSNP 2007, nr 7-8, poz. 120; z 21 marca 2006 r., III SPP 13/06, OSNP 2007, nr 7-8, poz. 121; z 18 maja 2016 r., III SPP 53/16; z 14 lipca 2016 r.,

III SPP 55/16; z 7 marca 2017 r., III SPP 6/17; z 21 lutego 2018 r., III SPP 3/18; z 13 grudnia 2018 r., I NSP 62/18; z 24 stycznia 2019 r., I NSP 87/18; z 27 marca 2019 r., I NSP 88/18). Nie oznacza to jednak, że w każdym przypadku, w którym przekroczony został okres 12 miesięcy, w czasie których nie wyznaczono terminu rozprawy, automatycznie następuje przewlekłość postępowania w rozumieniu ustawy. Ocena spełnienia obowiązku rozpoznania sprawy w rozsądnym terminie zależy od konkretnych okoliczności, a więc wymaga uwzględnienia wielu czynników wpływających na tok postępowania. Powyższe oznacza, że przewlekłość postępowania ocenia się w każdej sprawie w sposób indywidualny, z uwzględnieniem wymienionych okoliczności.

3. Z analizy akt sprawy wynika, że w dniu 30 stycznia 2017 r. do Sądu Okręgowego w Krakowie wpłynęło odwołanie skarżącej od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Postępowanie przed Sądem I instancji zakończyło się wydaniem w dniu 30 listopada 2021 r. wyroku. Akta sprawy wraz z zażaleniem organu rentowego na zawarte w wyroku rozstrzygnięcie o kosztach postępowania wpłynęły w dniu 4 lutego 2022 r. do Sądu Apelacyjnego w Krakowie. Zarządzeniem z 9 lutego 2022 r. nadano bieg zażaleniu. Dnia 17 lutego 2022 r. do Sądu Apelacyjnego wpłynęła apelacja skarżącej, którą w tym samym dniu skierowano do referatu oczekującego. Dnia 28 lutego 2022 r. nadano bieg apelacji. W dniu 11 marca 2022 r. wpłynęła odpowiedź organu rentowego na apelację skarżącej. Sędziego referenta sprawie przydzielono 30 marca 2023 r. W dniu 17 stycznia 2025 r. wyznaczono termin rozprawy apelacyjnej na 20 marca 2025 r., na którym to terminie zapadło orzeczenie kończące prawomocnie postępowanie w sprawie.

4. W świetle przytoczonego wyżej, utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego oraz okoliczności faktycznych sprawy, nie ulega wątpliwości, iż w sprawie toczącej się przed Sądem Apelacyjnym w Krakowie wystąpiła przewlekłość postępowania. Nie ulega bowiem wątpliwości, iż Sąd Apelacyjny nie wyznaczył terminu posiedzenia apelacyjnego w przeciągu 12 miesięcy. Zarządzenie rozprawy, na której zapadł wyrok nastąpiło dopiero po 35 miesiącach.

5. Odnosząc się do stanowiska uczestnika postępowania zajętego w odpowiedzi na skargę przypomnieć należy, że znaczy wpływ spraw, problemy

kadrowe i obciążenie sędziów pracą pozostają bez wpływu na stwierdzenie przewlekłości postępowania w sprawie, w której wniesiono skargę (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 21 marca 2006 r., III SPP 13/06, OSNP 2007, nr 7-8, poz. 121). Obciążenie pracą, ilość spraw oraz stan kadry orzeczniczej, co najwyżej prowadzić mogą do stwierdzenia, że przewlekłość postępowania w konkretnej sprawie nie jest wynikiem zaniedbań, czy też uchybień ze strony Sądu. Jednakże to na Państwie spoczywa obowiązek zorganizowania warunków należytego sprawowania władzy jurysdykcyjnej (por. zamiast wielu postanowienie Sądu Najwyższego z 16 marca 2006 r., III SPP 10/06, OSNP 2007, nr 7-8, poz. 120).

6. Konsekwencją stwierdzenia, że w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Krakowie nastąpiła przewlekłość postępowania, jest obowiązek Sądu Najwyższego rozstrzygnięcia w przedmiocie żądania skarżącej o przyznanie na jej rzecz kwoty 10 000 zł tytułem odpowiedniej sumy pieniężnej.

Orzekając o przyznaniu skarżącej od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Krakowie sumy pieniężnej w wysokości 4000 zł, Sąd Najwyższy uwzględnił, iż zgodnie z art. 12 ust. 4 u.s.p.p., minimalna wysokość sumy pieniężnej jaką należy zasądzić od Skarbu Państwa na rzecz skarżącej wynosi 500 zł za każdy rok dotychczasowego trwania postępowania, niezależnie od tego, ilu etapów postępowania dotyczy stwierdzona przewlekłość. Jednocześnie Sąd nie znalazł podstaw do przyznania skarżącej pełnej żądanej przez nią kwoty 10 000 zł. Sąd Najwyższy w sprawie nie stwierdził żadnych szczególnych przesłanek za tym przemawiających, zaś sam czas trwania postępowania oraz brak przyczynienia się do wystąpienia przewlekłości przez skarżącą nie uzasadnia jeszcze przyznania wnioskowanej kwoty. Co warto podkreślić, skarżąca nie zwracała się o przyśpieszenie rozpoznania sprawy. Jest to o tyle istotne, iż długie oczekiwanie na prawomocne rozstrzygnięcie (na jej niekorzyść) było w interesie skarżącej.

7. Mając powyższe na względzie, Sąd Najwyższy na podstawie art. 12 ust. 2, 3 i 4 u.s.p.p. orzekł jak w pkt. 1-2 sentencji postanowienia, oddalając skargę w pozostałym zakresie w punkcie 3 na podstawie art. 12 ust. 1 u.s.p.p.

8. O kosztach zastępstwa procesowego – wynagrodzenie pełnomocnika w wysokości 240 zł, Sąd Najwyższy w pkt. 4 postanowienia orzekł na podstawie

§ 14 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tekst jedn. Dz.U. 2023, poz. 1935 ze zm.).

Sąd nie znalazł jakichkolwiek podstaw do przyznania na wniosek pełnomocnika procesowego wynagrodzenia w wysokości dwukrotności stawki minimalnej. Po pierwsze sprawy ze skarg na przewlekłość postępowania z zasady nie są skomplikowane. Po drugie, skarga sporządzona przez profesjonalnego pełnomocnika liczy nieco ponad trzy strony, z której pierwsza to wskazanie sądu do którego jest adresowana, wraz z wymienieniem uczestników postępowania oraz wnioskami skargi, a druga i trzecia to uzasadnienie, które w przeważającej części stanowi przytoczenie przepisów i orzecznictwa.

[P.Sz.]

[a.ł]

Paweł Księżak Oktawian Nawrot Mirosław Sadowski